

YILI
1946

DERME

SAYI
18

Malatya Halkevi tarafından neşrolunan gayrimevkut Dergi

İçindekiler

Halkevi ve Halkodaları	Melâhat SEZENER
Yarınki Malatya	Mehmet ERKUNT
Nasıl düşünüyoruz	Baha ARIKAN
Bırakılması gereken bir gelenek .	Yaşar KOZANOĞLU
Yollar	Melâhat SEZENER

ŞİİRLER

Bizim köyden gelen mektup . . .	Ömer ERDOĞAN
Ağlama çocuğum	Şemsi BELLİ
Bekle	Necmi BAYINDIR
İhtiyar zeybek ve oğlu	Gökhan EVLİYAĞLU
Geceye	Bahattin ERDEM

MAHALLİ TETKİKLER

Şair Abdürrahman	Zeki ADIYAMAN
Dilekli Abuzer	Nüvit YETGİN
Karahöyükli âşık Ali	Şemsi BELLİ
Yarıda kalan tarihî düğün . . .	Bedri ÖZBEY
Şehir haberleri	DERME

Halkevi ve Halkodaları

Melâhat SEZENER

On dördüncü yaşını kutlulamağa hazırlanan “Halkevleri”, Atatürk devrimile kazanılan sayısız iyilik, genlik, verim ve gelişim ocaklarının ön safında yer tutan bir kurumdur. Yurdun en uzak bucaklarına kadar dağılmış bulunan, yüreği sıcak, duyguları berrak vatandaşlarımızı aynı kutsal amaç devresinde birleştiren bu dilek ve emek çatıları, yarının bayındır ve ergin Türkiye-sini gerçekleştirecek birer ideal konağı, birleşme ve dayanışma kaynağıdır .

Halkevleri ve Halkodaları, bizim öz konutumuz, bilgi, sanat, inan ışığı ile bezenmiş ,altı ok meşalesile aydınlanmış birer tapınaktır. Orada Yurda ve Bayrağa tapılır. Orada yalnız “Büyük, ortaklaşa dilek” için ibadet edilir. Bu ibadet, sanat ve ideal için çalışmak, bilmediğini öğrenmek, bildiğini başkasına öğretmek, her gün biraz daha doğruya, faydalıya yönelmektir .

Halkevleri, bir emek yuvası olduğu kadar, belirmeden sönmeye mahkûm nice bahtsız istidatların, açılmadan solan kabiliyet çiçeklerinin filizlendiği, yeşerdiği, gelişip serpildiği bir muhit, verimli bir sanat ve güzellik bahçesidir de.. Bu bahçede boy atan ağaçlar, Türk ruhunun tükenmez cevherile filizlenmiş, tertemiz alınlarda biriken terlerle sulanmış, (Üstün) ü, (Değerli) yi özleyen gönüllerin hararetile

tomurcuklanmış, yeşil yaprakları, asil heyecanları gözlerde incelediği çiğlerde bezenmiştir. O bahçenin fidanları, yarının genç ümitleri, çiçekleri güzel sanatlar, meyveleri faydalı eserler, tanışmak ve kaynaşmaktan doğan gönül, dilek bağlılığıdır. Bu gönül ve dilek bağının, her şeyin üstündeki birlik ve beraberliğin, Milletler hayatından ne büyük bir enerji, ne dağılmaz, karşı durulmaz kudret olduğunu söylemeğe bilemem lüzum var mı?

Halkevleri, durağı Başkentte bulunan ümit güneşinin, devrim ve halkçılık ruhunun yurt bucaklarına serpilmiş ışınları, nurlu yıldızıdır.

İç ve öz birliği yaratan bu çatılar, Hükûmetle vatandaş, devletle milleti tek şey yapan, onları birbirine yakınlaştıran, kaynaştıran duygulu, sevgen bir el gibidir .

Bütün yurtdaşıları aynı istek ve umutlarla kucağında birleştiren bu bağlaşma evleri, hepimiz tarafından benimsenmeye değer. Bir çok ülkedaşlarımızla tanıştığımız bu sıcak yuvalar, beraberce çalışmayı, özlü konularda iş ve dilek birliği yapmayı sağlayan, iman ve kudret nefheden, bizi insanüstü erklere kavuşturan feyizli bir pınardır.

Köylü kardeşlerimizi mütevazı çatısında toplayarak onlara birlik ve beraberliğin bütün lezzet ve öperişlerini taddıran, dünya durumundan haberler ileten Halkodalarımız, kö-

yü Başkente, bütün medeni dünyaya bağlayan birer kalkınma ve ilerleme mâbedidir. İnönü Yurdu olmakla övünen güzel, bayındır Malatyamızda beş Halkevi ve kırkdokuz Halkodası vardır. Yeniden açılacak beş Oda ile bu sayı ellidokuz bulacaktır. Yeniden yapılmakta olan otuz yedi Halkodasından Eski-malatya, Hasaңcelebi ve Doğanşehir binalarının açılış törenleri yapılmış bucaklarının yeni ve modern Halkodası yapılarına kavuşması, vatandaşlarımızı yürekten coşturmuş, aziz

Partimize olan derin sevgi ve bağlılıklarını bir kat daha artırmıştır. Yeni Odalarında gazete ve dergi okuyan, radyo dinleyen, saz çalan genç yurttaşlarımızın hayali geleceğin bütün güneşli amaçlarını müjdeleyen en kuvvetli unsurlar arasındadır.

Türk İlinin dört köşesinde birer ümit yıldızı halinde yer yer ışıldayan bütün Ülkü evlerimize ve yeni açılacak inan ve emek mâbetlerimize üstün başarılar dileriz.

YARINKİ MALATYA

Mehmet H. ERKUNT

Bu konuyu Turistik (Seyahat, Gezi) yönünden ele alıyoruz.

Cumhuriyet devrinde her geçen yılın Malatyaya birçok yenilikler kazandırdığına, ileri hamlelerin artımına şahit olunmuştur. Tarihine sinesine birçok sanat eserlerinin azametiyle yaslanan Malatya, âti için de boş durmamakta, asrın incaplarına göre kendini hazırlamaktadır. Tabiatın lûtfkârlığını nimet sayan Malatyalılar bulundukları yeri daha güzelleştirmekte, daha ileri bir memleket haline getirmekte mütemadi gayretler sarfetmektedirler.

Ancak bu çalışmaları yavaşlıkla itham edecekler bulunabilir. Fakat insaf ile düşünüp öylece karar vermelidir ki on sene gibi kısa bir geçmişte başlayan hamlenin yarı zamanını harp yılları doldurmuştur. Bir başka sebep te imar edilmesi düşünülen şehrin pek büyük ölçüde tutulmuş olmasıdır.

Bununla beraber bütün imkânsızlıklar ve zorluklara karşı metanetle savaşmaktan bıkmamış çalışmalara devam edilmiştir. Şehrin muhtelif semtlerindeki faaliyetler zikredilmese bile beş kilometrelik istasyon caddesinin sağlı sollu inşa filizleriyle dolmuş bulunması buna en

büyük delildir.

Konumuzu turistik yönden ele aldığımızı söylemiştik. O halde (TURİST) nedir? Kimdir?

TURİST; bir memlekette diğer memlekete yenilikler, bilinmeyen şeyler, başka kültürler taşıyan adam olduğu kadar para getiren, piyasaya ufak-veya büyük hareketler temin eden adamdır.

Millî hudutlar içindeki - bizden olan - gezginler millî serveti bir taraftan diğer tarafa aktarırken bal arılarına benzerler. Folklor gibi, Âdet gibi, Usul gibi çiçeklerin mayalarını getirir, götürürler.

Millî hudutlar dışından gelen gezginler ise birer kültür ve coğrafya parçasıdır. Onların bize verdiklerinden fazla aldıkları bulunacaktır. Onun için biz kendimizi olgun ve hazırlıklı bulundurmaya gayret ediyoruz.

Turist celbine ve turistin şahsına vereceğimiz ehemmiyet, kendi iktisadî ve kültürel bünyemize vereceğimiz ehemmiyettir. Onun getireceği küçük sermayecikler kesemizi, kasamızı, piyasamızı kesattan uzak-

laştırır. Turistin rolü her zaman büyüktür.

1929 da İktisadî buhran adlı devin adımlarının gümbürtüsü dünyanın her tarafında duyulmuştu. Kaynakları ve pazarları en bol ve en zengin büyük bir devlet olan İngiltere bile Büyük Britanyaya turist celbini düşünmüş, tatbik etmiş ve hayli faydalanmıştı.

Malatya turistik bakımından parlak bir istikbale maliktir. Bize bu istikbali iyi şekilde işlemek, onu her tarafa tanıtmak, her yönde burasını görmek arzu ve merakını uyandırmak, sevdirmek vazifesi terettüp etmektedir .

Bugünkü Malatya - Fevzipaşa demiryolu ile Cenup Anadolu ve Akdenize bağlanmış olduğu gibi, yine aynı yolla Lübnan ve Suriye'ye yaklaşmış bulunuyor. Çetinkaya hattı ile Ankara'ya ve bütün Orta Anadoluya kavuştuğu gibi Samsun limanı ile de Karadenize kapı komşusu bulunmaktadır.

Malatyada üç ucu bir araya gelen demiryolu, Şarkta iki büyük ülkeye ve iki servete doğru uzanıyor: IRAK ve İRAN.

Yarınki sulh dünyasında Irak'tan, İrandan Akdenize, Mısıra, Lübnan veya Suriyeye ve İstanbul yoluyla Avrupaya gidecek olan yolcular Malatyadan geçecekler. Keza Suriyeden, Akdenizden, Avrupadan Irak ve İrana gitmek isteyecek yolcular yine Malatyadan geçeceklerdir. Yolcu trenleri, Ekspresler, hattâ hava postaları bizim için turistik propaganda imkânları hazırlamış olacaktırlar.

En güzel turist memleketi olmak istidadiyle yaratılmış veya kurulmuş olan Malatya, tarihi ve coğrafyasiyle herkesin koşup görmek isteyeceği bir şehir halinde hazırlanmaktadır.

Yarınki Malatya, temiz yolları, geniş ve ağaçlı caddeleri, şirin yapıları, nefis meyveleri ve her türlü büyük müesseseleriyle görülmesi daima özlenen bir turist şehri olacaktır.

DÜŞÜNME KABİLİYETİNİN TERBİYESİ PROBLEMİ

1 – Düşünmek deyince ne anlaşılır?

M. Baha ARİKAN

En genişinden en darına kadar düşünce kelimesinin dört mânası vardır. Konuşmada düşünmek ve düşünce kelimelerinden daha fazla kullanılan kelimeler azdır, fakat bununla beraber mânaları o kadar geniş, o kadar muhtelif kalır ki bu kelimeleri doğru bir şekilde tarif etmek zordur.

Bu kısım bu işe ayrılmıştır. Bu kısmın amacı bu kelimelerin mânalarını doğru bir şekilde göstermektir. İlk önce bu kelimelerin kullanıldığı birkaç tipik hali inceliyelim:

Genel olarak zihnimizden geçen her şeye düşünce adını verir ve böylece bu kelimeye, müphem değilse de, geniş bir mâna bırakmış oluruz.

Doğrusu, bir şeyi düşünmek, bu şey hakkında herhangi bir şekilde şura malik olmak demektir.

İkinci bir mânada düşünce haselerimize doğrudan doğruya çarpan her şeyi hariç tutar. Doğrudan doğruya ne görebildiğimiz, ne işitebildiğimiz, ne de his yahut temas edebildiğimiz şeyleri. “düşünürüz”.

Üçüncü mânasıyla düşünce keli-

mesi birkaç açık delil yahut alâmete bağlıdır. Bu üçüncü tipte iki derece ayırmak gerektir: a) Bazan bir fikir, esası incelenmeğe, dayandığı sebepler araştırılmağa girilmeden kabul edilir. b) Bazan da bir yandan bu fikrin kökü yahut temeli, bir yandan da bu kökün ve bu temelin fikre ne dereceye kadar uygun olduğu kesin bir şekilde araştırılır. Bu araştırma düşünmeğe dayanan düşünce adını taşır. Bunun yalnız başına eğitimsel bir değeri vardır. Dolayısıyla bütün bu eserin mihverini teşkil edecektir. Bu terimlerden herbirini kısa bir şekilde açıklayacağız:

Rasgele düşünmek fiili:

Önce görmüş olduğumuz gibi “düşünmek” kelimesinin en mübhem mânası zihnimizden geçen her şeyi kuşatır. “Fikirleriniz on para etmez,, derler. Fakat bu takdirde sadece hiç bir değeri olmıyan, lojik bir sıra takip etmiyen ve doğruculuksuz “fikirler,, bahis konusudur. Her türlü hayaller, herhangi bir hâtıra, gelip geçici bir izlem (impression) bu türledendir. Gündüzleri uyanık olarak da-

lanan hayaller, güzel hayaller, rasgele ve rabitasız olarak zâf anlarımızda zihnimizde geçen fikirler de -en geniş mânasıyle- "düşünceler,, dir. Bu boş hayallerle ve asılsız ümitlerle pek çok zamanımızı israf ederiz .

Teemmül ve düşünmeğe dayanan düşünce fikirlerin basit bir şekilde sıralanması değil, rabitalı bir taakubudur. Abdallar (sots) ve ahmaklar (imbéciles) bu şekilde düşünürler. Doğduğu yerde — New-York' England'de — bir memuriyete seçilmek istiyen zekâsı kıt bir adamcağzın komşularına "kabiliyetli olmadığına hükmettiğiniz anlaşılıyor, fakat inanınız ki her zaman bir şey düşünüyorum,, dediğini anlatırlar. Hakikatte, düşünülen şeylerin birbirini ardılaması yönünden, tefekküre dayanan düşünce, zihnimizden geçen şeylerin tesadüfe tâbi cereyanını hatırlatıyorsa da, sadece bu tesadüfe tâbi oluşun kâfi gelmesiyle bu nevi düşüncelerden ayrılır. Teemmül sadece birbirini şu veya bu şekilde takip eden fikirlerden mevcudiyetini farz-eyler ve bu fikirlerden herbirinin müteakip fikri tabii neticesi olarak delb ve bilmukabele kendisine takaddüm eden fikre dayanmakta olduğunu düşünür. Düşünmeye dayanan düşünce- nin birbirini takip eden kısımları birbirlerinden sadir olurlar .bir hercü merc teskil etmezler, birbirlerine bağlı olurlar .

Her merhale bir seyden diğer bir seye atılan bir adım gösterir. Teknik bir şekilde ifade edildiği gibi -düşüncenin bir haddini teskil eder. Her had kendisinden sonra gelen had için kullanılan bir artık bırakır. Ce-

reyan büyüyerek ırmak halini alır.

Düşünmek fiili ,doğrudan doğruya müşahedeyi aşan şeylere münhasırdır.

"Düşünce,, kelimesi en geniş mânasında kullanıldığı takdirde bile genel olarak duygularımızla doğrudan doğruya idrak edemediğimiz şeyler hakkında kullanılır: göremediğimiz, işitip dokunamadığımız şeyler hakkında bu tâbiri kullanırız. Bize bir şey hikâye eden birisine şayet herhangi bir vakanın nasıl cereyan etmiş olduğunu görüp görmediğini soracak olursak bize: "Hayır, bunu sadece düşündüm,, diye cevap vermesi muhtemeldir. Hikâye ettiği şey bir müşahedenin tamamı tamamına bir nakledilişi değildir, icad da burada rol oynar. Bu tarzdaki fikirler silsilesinde tamamen hayal mahsulü olan vaka ve hâdise serilerinin aldığı önemi belirtmek gerektir. Rabitalı bir hikâyede azçok bir irtibata sahip olabilirler. Bu nevi fikirlerle beraber tıpkı bir kaledoskopta olduğu gibi birbirini takip ederek, bir neticeye varmak için bililtizam kullanılan kevfî fikirler ve tefsirlerde geçerler Çocukların hayal mahsulü olan hikâveleri bu taakubun bütün derecelerini gösterirler. Bu hikâyelerden bazıları rabitasız, bazıları da rabitalıdır. Rabitalı oldukları zaman teemmüle dayanan düşünceyi taklid ederler. Genel olarak bunları makul zekâlar tertin eder. Tahayyülün bu nevi, teemmüle dayanan tipteki düşüncenin önünden gider ve aynı zamanda ona yer hazırlar.

Karşılıklı olarak düşünceli düşünce inanmağa götürür.

Bununla beraber ne bilgilere ne de hâdiselere veya hâkikatlere mütalâlık herhangi bir düşünceye dayanır, sadece bu, kendisini, ilk bakışta pek fazla benzer gibi görüldüğü temmüle dayanan fikirden ayırır. Bu nevi fikirleri ifade edenler zaten kendilerine inanılmasını istemezler, sadece fikrin kül halinde iyi tertip edilmiş, vakaların güzel neticelendi-

rilmiş olduğunun kabul ve teslim edilmesini isterler. Güzel hikâyeler icad ederler fakat -tesadüfî bir şekilde olması müstesna - bir bilgi veremezler. Bu nevi düşünceler hislerin yayılmasıdır. Herhangi bir hissi ifade etmeğe çalışırlar. Bir heyecana bağlıdırlar ve bu heyecan onlara bu hissi ifade etmek hususunda yardım eder. (Arkası var)

Bırakılması gereken bir gelenek

Yazar KOZANOĞLU

Her normal insan için bir ödev olan (Evlenme) ye ve bunun neticesi kurulan (İnsan Yuvası) na, (Nişanlılık) merdivenile çıkılır.

Gerek nişan ve gerekse evlenmede iki tarafı birbirine bağlayan bağ ne altın, menteseler, ne demir zincirler, ne de pamuk ipliğidir. Altından daha kıymetli, demirden daha sağlam pamuk ipliğinden daha ince olan mânevî bir bağıdır: Karşılıklı sevgi ve saygı..

Fakat düğünde kızına takılan bileziğin emanet olduğunu anlayınca kızını kolundan çekip eve getiren anenin ızdırabını, mahalle kadınlarının çok mühim gördükleri bu sebep üzerine kurdukları dedikoduları duyup, mahkeme dosyalarını görüp, yargılamaları dinlediğimiz zaman, şirin Malatyamızda bu bağın mânevî olmasına değil, maddî olmasına - az da olsa - bazı kimselerce kıymet verildiğini anlayınca üzülmemek elden gelmez.

Bir an evvel terk edilmesi gereken bu kötü huy kısmen eski zamanların (Mihri muaccel) ve (Mihri müccel) lerinin bugünkü hukukumuza sahte bir hüviyetle sokulmak istenmesinden, kısmen de bugünkü medeni kanun hükümlerinin lâıykile anlaşılamamasından ileri gelmektedir.

Vaktile, çorbanın fazla tuzlu olması veya annesi evine gitmemesi tenbih edilmesine rağmen gitmesi gibi akıl ve hayale gelmedik sebeplerle hattâ sebep bile olmadan sırf (boş-sun) gibi kuru bir lâfla kapı dışarı atılan kadın için (Mihri) in mânası ve lüzumu vardı. Fakat artık bugün aşağıda izah edeceğim sebeplerden dolayı buna lüzum kalmamıştır. Binaenaleyh (Mihir) zihniyetinin tamamen unutulması ve başka şekillerle aile münasebetlerine sokulmaması lâzımdır. Esasen baş vurulan bu gibi yollardan çoğu kanun karşısında hükümsüzdür.

1 — Erkek filân kızla nişanlanmak ister, kızın ana ve babası muvafakat ederler.. fakat bir şartla.. ya sonra delikanlı evlenmekten vaz geçerse.. vaz geçtiği takdirde 300 veya 500 lira vereceğine dair senet versin. Hemen notere gidilir (Filânla nişanlandım, evlenmediğim takdirde şu kadar para vereceğim) yolunda bir senet yapılır.

Bazan da daha feci olarak ana ve babalar küçük olduklarından kanunun evlenmelerine müsaade etmediği küçükleri ileride yaşları kanunî hadde varınca resmî nikâhlari yapmak üzere filen evlendirirler. İleride yapılacak resmî nikâhı teminat altına almak için yine aynı mahiyette

veya hiç sebep gösterilmeksizin üstü kapalı geçilerek bir borç senedi yaparlar.

Zaman geçer ,nişan bozulur, yahut evlenme yaşını doldurduğu halde erkek evlenmekten vaz geçer, veya ölüm gibi bir sebeple resmen evlenme yapılamaz. Derhal bir dâva açılarak senet mahkemeye ibraz edilir, senetteki paranın tahsili istenir.

Şimdi böyle bir dâva karşısında Medenî kanunun 83 üncü maddesini beraber okuyalım: (Kanun imtina eden nişanlıyı evlenmeğe icbar için dâva hakkı vermez, evlenmekten imtina halinde tazminat verilmesi şart kılınmış ise bu şart muteber değildir.).

Muteber olmayan ve batıl olan bu gibi senetlerin noterlerce yapılması lâzımgelmekle beraber yapıldığı takdirde bile görüyorsunuz ki hiçbir kıymeti yoktur. Üstü kapalı geçilerek sadece (Borç aldım) şekli verilen bu gibi senetler bile muvazaa isbat edildiğinden yine hükümsüzdür.

Ancak haksız yere nişanı bozan, şunun bunun şeref ile oynayan bir nişanlı böyle batıl senetlerle değil, yine medenî kanunumuzun 84, 85 ve 86' ıncı maddeler ile mesul edilebilir. Nisani haksız yere bozan böyle bir şahıs, sarfedilen masraflar ve verilen hediyelerin geri alınması gibi maddî bir tazminat ve kırılan haysiyetin onarılması için mânevî bir tazminat ile mesuldür.

2 — Nışan devresi bitip te iş resmen evlenmeye intikal ettiği zaman kız tarafı — henüz evlenmemi-

vukuundan evvel boşanmayı düşünerek — evlenme memurunun önüne gelmezden evvel doğru noterin önüne gelirler. Yine (Boşadığım takdirde şu kadar lira veya eşya vereceğim) diye sarahaten, yahut (şu kadar borcumdur) diye üstü kapalı bir senet yapılarak erkek tarafından imzalanır. Bu gibi mukaveleler de batım ve muvazaanın isbatı halinde hüküm süz olmakla beraber bugünkü medenî kanunun 137 nci maddesi gereğince kanunumuzun boşanmaya ait hükümleri karşısında faidesizdir. Çünkü boşanma sebepleri artık muayyen dir ve mühimdir. Lâfla, sebepsiz yere boşanma olmaz. Bundan başka medeğince ister karı tarafından, ister kocası tarafından açılmış olsun boşanma dâvasının ikamesini müteakip yargıç karının iskân ve iâsesi için münasip bir nafaka takdir edecek ve bu nafaka boşanma dâvasının sonuna kadar devam eyliyecektir.

Boşanmaya hükmedildiği takdirde dahi aynı kanunun 143 üncü maddesi gereğince haksız taraf maddî ve mânevî tazminatla da mahkûm edilebilecek ve 144 üncü madde gereğince de boşanma neticesinde taraflardan biri yoksulluğa düşerse diğer taraf bir sene müddetle nafaka vermeğe mecbur edilecektir.

Medenî kanunumuzun bu mükemmel hükümleri karşısında evlenecek kızların veya velilerinin yersiz bir endişeye düşerek hükümsüz ve batıl mukaveleler yapıp boş yere masraf etmeleri terk edilmesi gereken kötü bir gelenektir.

• N E S İ R •

Y O L L A R

Melâhat SEZENER

Uzak ufukların sonsuzluğunda kaybolan yollara bakarak düşündünüz mü hiç?.. İnce, uzun yollar.. Bazı geniş düzlüklere uzanmış uyuyor gibi görünen, bazan dağ yamaçlarını boz bir kemer gibi saran yollar.. Kıvrım kavrim bükülen, akaşmanın sisleriyle gözlerini yumarak gamlı düşüncelere dalan, yaslanan yollar.. Kimimize ümit ve sevinç, kimimize taze ve özlem veren, bizi bekleten, gözlerimizi esmer gölgeler içinde kaybolan uçlarına bağliyerek bekleten, yüreğimizi tükenmez heyecanların duygusuyla coşturan benliğimizi sınırsız isteklerin ateşinde yakan, kavuran yollar.. Ondan hep bir şeyler bekler, bir şeyler umarız. Bu yollardan sevdiklerimiz gelecek.. Bu yollar bizi özlemini çektiğimiz her iyi ve güzel şeye kavuşturacak.

Ana, ıraktaki oğlunu, âşık sevgilisini, çocuk babasını yollardan gözler. Uzak illerdeki sevdiklerinizden bize haber, ses ileten, özlediklerimizin kokusunu bize getiren onlardır. Kimbilir, kaç yol başında ağladık. Hayatın bizden zorla koparıp aldığı sevdiklerimizden kucaklaşarak ayrıldık. Zalim bir dönemde kaybolan hayallerin arkasından sıcak

gözyaşları döktük. Gidenlerden bazıları geri döndü. Bir zamanlar bizi ağlatan, sevdiklerimizi zorla göğsümüzden çekip alan karanlık yollar pembe bir umut ışığı ile aydınlandı. Parlak yaşlarla ıslak gözlerimizi onun-bize şimdi o kadar güzel ve sevimli gelen - kıvrıntılarına dikerek yolcumuzun dönüşünü bekledik. Bir tren sesi, bir yaylı gıcirtısı, bir kamyon gürültüsü dünyanın bütün rengini, manzarasını bir anda değiştirdi. Bütün acılar, özlemler, korkular dindi. Özlenene kavuşmanın anlatılmaz ferahlığı ılık bir bahar rüzgârı gibi yüreklerimize doldu. Fakat bu, her zaman böyle devam etmez.. Yılan yollar her zaman bağımızdan koparıp aldığını geri yollamaz. Bekleriz.. Uzun yıllar usanmadan, umudumuzu kesmeden bekleriz. Esmer yolların başında beliren hayalleri seçmeğe çalışarak gözümüzün feri tükenir. Saçlarımız tel tel ağarır.. Rengimiz binbir derdin yasile, özlemin damla damla yüreğimizi bürüyen zehiriyle solar, sararır... Alnımızı derin taze çizgileri kırıştırır. Biz hep bekleriz. Bitip tükenmez yollardan muhayyilemizde yaşayan renkli, ışıklı

hayallerimizin gerçekleŖeceęi anı bekleriz. Çok defa bu bekleyiŖ; bütün ömür boyunca süren bir uzun ıstırap devresi olur. Yollar beklediğimizi vermeden gönlümüzün karanlık mâbedinde umut çerağı yanmadan, dudağımızda mesut bir gülümseyiŖ çiçeklenmeden ömrümüz biter.. Gözlerimiz ulaşılmıyan arzuların uzak gölgelerile dolu, kapanır. Bu suretle hayat yolu tükenir, ölüme bağlanır.

Bu boş bekleyiŖin, dinmeyen öz-

lemin de acı, fakat lezzetli ,bize yaşamak için istek veren bir çeşnisi vardır.

Herkes yarın için, yakın bir gelecekte umduğu, beklediği, özlediği bir ideale kavuŖmak için çalıŖır, dinir.. İstırap çeker.. Duygulanır ve yaşar.. Yarından bir Ŗeyler beklemekten ömür sürüklemeye imkân var mıdır?

Yazık.. Doęacak günden, meçhullerle dolu hayat yolundan bir beklediği olmıyana..

ŞİİRLER

Bizim Köyden Gelen Mektup

*Bizim köyden mektup aldım;
Yâr bana gel diye yazmış.
Benim sevdalı dilimden
Ne anlar el diye yazmış.*

*Ruhum deli, kalbim deli;
Brak ta gel gurbet eli
Saçlarımı sen gideli,
Dağıttı yel diye yazmış.*

*Hasret acı, seven şaşkın,
Gönül mahzun, gönül taşkın.
Yüreğimde senin aşkın
Sazında tel diye yazmış.*

*Pınarın başında güğüm,
Hasret içerimde düğüm,
Seni söyler her gördüğüm,
Gözyaşım sel diye yazmış.*

Ömer Erdoğan Dilekli

AĞLAMA ÇOCUĞUM

Ağlama çocuğum ağlama,
Mevsimler rüya getirecek gözlerine.
Yıllar ,seni de büyütecek
Yollar, seni de yoracak.
Bu ilâhi âlemde...

Çağrışların kahkaha,
Gözyaşların sevinç olacak bir gün..
Senin de filizlenecek hülyaların,
Bir bahar sabahında...

Sen de dolaşacaksın ,
Kimbilir kaç zaman..
Esmerlerin ,kumralların dilinde.
Sen de ağlıyacaksın,
Kimbilir kaç defa
Aytınların, "Gülten,, lerin yolunda
Ve nihayet sen de gezeceksin,
Bir gün
Seni reddedenlerin kolunda

Pembe kanatlı kuşlar,
Kanatlarında
Sana (sevda) getirecek...
Sen de ağlıyacaksın bir zaman,
— Baban gibi —
Sevgililer arkasından...

Ağlama çocuğum ağlama
Yıllar seni de pişirecek
"Sevgi,, denen ateşte.
Sen de adam olacaksın
Olacaksın amma...
Amması var işte...

BEKLE!...

*Bir sıla hasreti duy akşam rüzgârlarında
Çeşme başında dinle bir meczubun sesini.
Mavi bakışlarını, masal diyarlarında,
Söndür ve hicranla an bir günün bestesini.*

*Akşam renkli saçını aruçlarında topla,
Her gece kalbine bas, değişsin rüyaların.
Uykun kirpiklerinde biriksin damla damla,
Bir vecd içinde bitsin ilâhi duaların.*

*Her akşam ölen güne duygundan bir parça çal,
Her sabah doğan günü mavi dağlarda bekle,
Kanlı çevreni işle, beyaz duvağını al,
Bülbülün can verdiği yeşil bağlarda bekle...*

Arapkir

Neemi BAYINDIR

İHTİYAR ZEYBEK ve OĞLU

*Sanki kalpler duruyor
Toprağa diz vuruyor.
Bak bir aydın uşağı.*

*Uymuş saz ahengine
Şafağın al rengine
Boyanıyor kuşağı.*

*Eli gökte geziyor
Başı dağa benziyor
Köye duman çökerken.*

*Heybetin şanından mı,
O asil kanından mı
Boyanmıştır şu cepken.*

*Ter birikmiş başında
Sol omuzunun başında
Al bir kan lekesi ar.*

*Niçin ona şefkatle
Mert yüzüne dikkatle
Bakıyor şu ihtiyar.*

*"Sol kolu nerde onun
Bu dağların kurdunun
Zeybek.. Oğlu musun sen.*

*Silâhların eskidir
Sanki kavga görmüş bir
Yiğitindir elbisen.*

*Henüz on sekizinde
Bir yiğitsin genç zinde
Fakat döğüş görmedin.*

*Onda bir sır seziyor
Bakışın ne benziyor
Bakışına zeybeğin.*

*Bu ihtiyar kolsuzun
Oğludur uzun, uzun
Nara atıp diz vuran..*

*Kimbilir hangi cenkte
Verdiği koldan işte
Hatıradır şu al kan.*

*"Bu kan.. Ey zeybek senin
Sol omuzunda cepkenin
Hemen biraz altında.*

*İhtiyar kııldıyor
"— Kolum oğlumda diyor
Haykırarak bir anda.*

*Sıçrayarak yerinden
Oğlunun ellerinden
Birine sarılıyor.*

*Coşuyor saz ve davul
Dönüyor baba, oğul
Göğüsler geriliyor.*

GECEYE

*Gecenin koynunda saklı sırlarım,
Damla damla, aşkı yadeden şarkı...
Kalbimi dışından tanır dostlarım,
Bunlar bensiz olsa ne hatırlar ki...*

*Uzaklarda esen, hışırta rüzgâr,
Temmuz sıcağına galebe çalar.
Birer gölge gibi, sıralı dağlar;
Hasret denizinde mahsun dalgalar...*

*Bir, bülbül geceye aşkı söyle,
Bir sefil yollarda gezer avâre..
Sözleri, buluşu hep basit şeyler,
Asıl duyusları gidemez yâre..*

*Geceler, koynuna beni de alsın,
Bülbüller, gönüller benimle ağlar.
Bahtımın siyahı, siyahla kalsa;
Maviler, yeşiller yolumu bağlar..*

M. Bahâettin ERDEM

Mahallî Tetkikler

ŞAİR ABDURRAHMAN

Yazan: Öğretmen Zeki Adıyaman

Değerli dermenin bu sayısında sayın okurlarımıza Adıyaman şairlerinden Abdurrahmanı ve onun şiirlerini takdim edeceğim.

Abdurrahman, 1281 senesinde Adıyamanda doğmuş, 1353 senesinde yine burada ölmüştür. Hicrî lâkabını taşımaktadır. Devlet hizmetlerinde uzun yıllar çalışmış, ve nahiye müdürü olarak emekliye ayrılmıştır. Na't ve tahmisleri meşhurdur.

MERHABASI.

*Pertevi hüsnü kudumun Âleme verdi ziya,
Doğdun ey şahı risalet Nuru nev geldi Aya
Taze canlar bahşi kıldın ey habibi kibriya
Şevki şad ile deriz biz, ya Muhammed merhaba*

*Hazreti Âdemden evvel ruhunu halk etti HAK
Leyki hilkatta sana ol etti işbahar sabak
Şimdi ufku maksada geldi tuluunla şafak
Süphu sadik eyledi feyzi müebbet Merhaba*

*Şanı ulviyette mümtazı Cihansın Ta ebet
Nâmı iclâlinle birleşti hemen ismi AHAT
Ümmetin elbet diler her hal için senden meded
Sensin ancak bu meziyetle müeyyet Merhaba*

*Nuru pakın şâ'sâ bahşayn dünyadır bugün
Kaydı gamdan kâinat mutlak muarradır bugün
Mademki teşrifin oldu feyzi emcet Merhaba*

*Yadı mevlûdunla HİCRÎ derdimendi pur zunup
Eyler istiş, fai senden hamili derdi uyup*

*Nârından azade kılsın bizi allamelguyup
Afvu safha mahşeri kübrade mesned Merhaba*

(TAHMİSİ ÂSİM)

*Saki-i devrin kurulmuş şişesi peymanesi
Kalmamış bezm-i muhabbet rindinin bir danesi
Hep harap olmuş cihanda serbeser hemhanesi
Neş'e bahş olmaz bana bu âlemin meyhanesi
Olmuşam bezm-i Elestin tâ ezel mestanesi*

*Derdi aşkı âkıbet etti beni horı zebun
Kaddım aldı Yaydan oldum beter manendi Nun
Gözlerimden eşki gelmez hep gelendir işte Hun
Kâkili sevda madır boynumda zinciri cunun
Bir civanı şivedarın olmuşam divanesi*

*Dün gece ol ile mevhîşe bir ah ettim hitap
Vuslatiçün eyledim hayli tedarru irtikâp
Anladım ummidi yoktur maksada bi irtiyap
Eyledim meyhanede piri mugame intisap
Zail eyler bin gamimi gerdunu bi peymanesi*

*Aşiki sadıklere etme hakaretle nazar
Gafil olma bir nefes ger sende var ise basar
Böylece iradı nutk etmiştir erbabı haber
Arif isen eyle sen gönle kast'dan hazer
Beyti mamuru ilâhidir gönül viranesi*

*Canım canan için terkeyleyen erlerdenim
Sahnî meydân vefâde top olan serlerdenim
Hicriya sevdazedei dillerde risvalerdenim
Âsima bende henüz meşhuru âşiklerdenim
Kaysı Ferhadın yanımda mahv olur Efsanesi.*

DİLEKLİ ABUZER

Nüvit YETKİN

Dilek köyünden.. Malatyadan 13 kilometre uzakta Sivas - Malatya yolu üzerinde minicik bir istasyon ve 140-150 haneden ibaret şirin bir köy.

Köy deyince, onu yakından tanımayanların gözü önüne çamurlu, pis daracık yollar, duman ve tezek kokuları, mezbekelerde oynayan şiş karınlı, sıtmalı çocuklar, sıska sarı benizli gençler, bodur bir iki ağaç, inek ve birkaç tavuk gelir. Bu, asırlar boyunca köyü sadece tahsildarları, zaptiyeleri ve aşarcıları ile sömüren bir devrin hafızalara işlediği kötü intibadır.

Dilek köyüne, adım başında gönüllerin bütün gamını, günün bütün yorgunluklarını silip kalbi taze arzu ve ümitlerle dolduran gür çayların çağlıtları içinde girersiniz. Bu çayların ne güzel adları var: Sevgi çayı, saman harığı, Tafta...

Dilek bu gür ve berrak sular üzerinde sık söğüt, kavak ve meyve ağaçlarının kış yaz ruha sükûn ve şiir dolduran taze manzarası içinde temiz yollar ve basit de olsa temiz yüzlü evlerle kümelenmiş bir sayfiyeyi andırır. Malatya şosası aynı genişlikte bu derelerin kenarında kıvrımlar yaparak köyü kucaklar.

Dilek köyünde okul vardır dilek köyünde öğretmen evi vardır, misafirhane vardır, dilek köyünde

umumî hela vardır, dilek köyünde her adımda Cumhuriyetin bir eseri vardır.

Muhtarın evindeyiz. Köyün illeri gelenleri orada.. Samimî bir hava içinde konuşuyoruz.

Muhtar Nuri Akın uyanık, çalışkan bir memleket genci. Köyünün menfaatlerini korumasını ve onun yükseltmek için çalışmasını biliyor. Köyün her işinde yenilik taraftarı, ziraatta yeni metodlar, iyi cins tohum, değişik ekim, kozacılık vesaire. vesaire... Şimdi de avcılığı ve atıcılığı teşvik için ne yapıp yapmış bir talim tüfeği ve bol mermi tedarik etmiş gençlere mavzer atışları yaptırıyor, kendi çiftleriyle de avlar terip ediyor. O gün berber Hüseyini ava göndermiş. Hüseyin bir tavşan ve bir çulluk ile dönmüş. Berber Hüseyine şakalar yaparak bu başarıyı kutluluyorlar.

İçimde bir istifham kıvrıldı. Çalışkan, mesûl, bilgili ve medeni Türk köyü görmek Türk Cumhuriyetinin ve yurtsever her Türkün dileğidir. (DİLEK) bu dileğimizin gerçekleşmesi yolunu tutmuş bulunuyor. Acaba bu hal Türk köylüsünün Güzel sanatlar kabiliyetini kamçılar mı?

Nuri Akın'a köyünüzde saz çalan var mı? dedim. Ne demek! Hem birkaç tane dedi. Bunlardan en gen-

cini dinlemek istiyorum.. Biraz sonra uzun boylu, beyaz ve sevimli yüz-lü, kumral bıyıklı, 26-27 yaşlarında bir delikanlı koltuğunda sazı ile, saygılı ve mahcup odaya girdi. Muhtar tanıtıyor: Dilekli Abuzer... Abuzerin yanakları kızardı. Türk köylüsüne has bir tevazula büzülecek bir köşe arıyor. Nihayet konsolun kenarına sığındı. Hepimiz birden rica ediyoruz.. sazını kucaklıyor.

Saz diyorum ama Anadolu'da saz her sanatkârın temayüllerine göre şekil değiştirir. Abuzerin sazı Bağlama ile Tanbur arasında bir şekil ve uzunluktadır.

Biraz sonra Abuzerin parmakları bu sade âletin üç teli üzerinde sekmeğe, aşına nağmeler birbirini tamamlayarak içimize bir ifade halinde dökülmeğe başladı...

Bu minicik, bu sade ve basit âlette bir sanat hârikası yaratılamaz ve zaten Abuzer böyle bir iddiadan uzaktır. O, Türk köylüsünün engin ruhunu ve akıl sır ermez kudretini saklayan ve bakanları aldatan sade, gösterişsiz ve hattâ sönük görünüşü içinde kudretlerini yabancı gözlerden saklayarak gerektiği zaman ve gerektiği kadar göstermektedir.

Abuzer nota bilmiyor. Büyük bir üstadın talebesi de değildir. Sazı kendi kendine öğrenmiş, sazına içinin temiz heyecanlarını, eninlerini, sıkâyetlerini, sevgilerini ve oksayışlarını anlatmağı öğretmiştir. Abuzer mukallit değildir. O bize filân üstadın filân parçasını.. değil, kendi ruhunu çalıyor. Caldığı bir parçayı bir daha calsa belki aynı tellere vurmu-vacaktır. Zira ruh, hele Türk köylüsünün ruhu ne kadar engindir, ne

kadar 'esrarengizdir.

Abuzerin sazı tamamen şahsî ve başıboş bir müzik değildir. O kelimeler gibi motifler dizerek bir şiir gibi bize duygularını ifade ederken beşiğindenberi kulaklarını ve zevklerini besliyen mahalli makamları kullanıyor. O perdelerde alçalıp yükselirken yanımda bu müziğe vakıf ihtiyarlar anlatıyorlar.. (Bu çalınan Urfa divanıdır.) Köylülerden biri gayet yavaş davudi bir sesle bu divanı tamamlıyor:

*Ter sinemi, Ter sinemi
Çürüttü ter sinemi
Ben feleğe neyledim
Her işim tersine mi*

*O yar bir baktı geçti
Bilmedim vakti geçti
Dünya bir penceredir
Her gelen baktı geçti*

Biraz sonra Abuzer daha hırçın darbelerle sazı inletiyor. Yanımdakiler söylüyorlar... Malatya Hoyrat'ı.. ve köylülerden biri okuyor:

*Şu karşıkı dağ yarsalar
İçindeki gonca gülü derseler
Herkes sevdığını verseler
Devlet olsam böyle ferman ederim*

Abuzer çalıyor ve öğreniyoruz ki bu çalınan Elâzığ Mayasıdır:

*Sabahtan sabahtan sabahtan erden
Yanağın şulesi kırmızı gülden
Ben seni severdim korkardım elden
Eller duyar namusuma ar gelir.*

Abuzer ne çaldığını söylemiyor, hattâ belki bilmiyor fakat O Divan, Tecnis, İsfahan, İbrahimi, Kürdi,

Karahüyüküklü Âşık Ali

Şemsi Belli

Malatyadan İstanbula gelirken güzel bir tesadüf, bana bu etüdümü kazandırdı. Yeni bir halk şairimizi tanıdım.. Bu vesile ile esas konuya geçmeden evvel, kısa bir mukaddeme yapmak ve okuyuculara bu yazımda adı geçen âşığı tanıtmak isterim.

22 Nisan sabahı..

Adana yoluyla İstanbula gelen trenin üçüncü mevki kompartmanlarından birinde dört yol arkadaşıyla karşı karşıyayım.. Bunlardan birisi, gözleri görmiyen, yirmi beş yaşlarında kadar bir köylü.. Yanıbaşındaki rafta biri (Karadüzen), diğeri (Bağlama) olmak üzere iki saz var.

Saat onda trenin hareket etmesiyle beraber gözleri görmiyen bu köylünün sazı eline alarak tellere dokunduğunu gördük. Trenin yeknesak gürültüsü içinde yanık bir kalbin hıçkırıkları duyuluyor.

"Yürü kara tren gurbet ellere

"Bize uzaklardan bir yol göründü.."

Tren uçuyor.. Saz hıçkırmakta, âşık haykırmaktadır..

Yanımdaki diğer yolcuların yardımı ile bu genç âşığın — evvelce ismini duyduğum, fakat kendisini

ancak gıyaben tanıdığım — Karahüyüküklü (1) âşık Ali olduğunu anlıyorum.

Bu güzel tesadüf bana sonsuz bir sevinç heyecanı veriyor.. Niçin sevinmiyeyim.. Folklor dosyama yeni bir malzeme (Derme) için güzel bir etüd, yol için bulunmaz bir arkadaş kazandım..

Birkaç saat sonra..

Narlı'yı geçtik.. Köprüağzı istasyonundayız.

Saat 17.20 geçiyor. Uzakta çadırlar.. Kervanlar.. Sazlıklar içinde otlayan deve yavruları.. Beri tarafta bir kuyunun başında iki gelin su çekiyor.. Uzun ve örgülü saçları, omuzlarına düşmüş.. Sırtlarında mor çiçekli bir entari, başlarında yeşil oyalı birer yazma var..

Sazı henüz elinden bırakan âşığa dönerek:

— Âşık, diyorum... Dışarda iki gelin kuyudan su çekiyor!.. Sazı bırakma, onlar da dinlesinler!..

Talihin zalim elleriyle kapanan büz-

'1) Karahüyük: Merkeze bağlı Tahir Bucağının en büyük köyü.

Hoyrat makamlarına giriyor; makam ne olursa olsun Abuzer bizim duygularımızı bizim ruhumuzu şekilleri ve sanat metotlarını aşan bir lirizmle

dile getiriyor.

Abuzer Türk köylüsüdür ve Türk köylüsünün engin ruhunu taşıyor.

gün gözlerini kırparak sazı tekrar eline alıyor..

*İki gelin su doldurur
Yazmasını yel kaldırır
Senin o siyah saçların
Ahiri beni öldürür..*

Tren hareket ediyor.. Âşık tamamen coşmuştur.. Kompartmanın kapısı yolcularla dolu. Hepsi âşığı dinliyorlar..

*Şu dağları aşam dedim
O yâra kavuşam dedim.
Bir vefasız gelin için
Her gelene paşam dedim..*

Âşık Ali ile geçen zevkli seyahatimiz, ne çare ki pek az devam etti... O. Adanada bizden ayrıldığı zaman nedense hayli üzüldüm.. Saat gecenin her halde ikisiydi.. Tren, Adana istasyonuna girdiği esnada âşık gene coştı.. Memleketten henüz ayrılmasına rağmen oradan haber beklediğini belirten şu türkü son deyişi oldu:

*Hâs bahçede kırmızı gül destesi
Ben olmuşum bir gelinin hastası
Geldimola Malatyanın postası
Hele gidem memleketten ne haber...*

İşte aziz okuyucular, Âşık Aliyi bu şekilde tanıdım. Simdi gelelim esas konumuz olan âşığın hayatına.

Genç bir halk şairi olan Ali. Malatyanın Tahir bucağına bağlı Karahüyük köyünden bir çiftçinin oğludur. 1920 senesinde Karahüyükte doğan Ali, üç yaşında cıcek hastalığına vakalanarak gözlerini, on yaşlarındaiken de babasını kavbetmiştir. Kardeşlerinin yanında büyüyen Ali, on altı yaşlarında saz çalmayı öğren-

miş, bilâhare İstanbula gelerek Beyazıt kahvelerinde sazı ve sözü sayesinde ekmek parasını temine çalışmıştır.

Adana, Mersin, Tarsus, Ceyhan, Islâhiye, Maraş, Sivas, Gaziantep v.s. gibi birçok illeri dolaşan bu köy çocuğu, irticalen koşma uydurmakta pek usta olduğu için gittiği bütün yerlerde kendini halka sevdirmiş ve birçok hayırsever vatandaşlar tarafından da himaye edilmiştir. Bu sayıda genç âşığın kendi köyü olan Karahüyük hakkında uydurduğu güzel bir destanını göreceksiniz. Okurken kör bir adamın gören bir adamdan daha çok gördüğünü düşüneceksiniz.

KARAHÜYÜK DESTANI

*Üçyüz elli hane mevcut köyümüz,
Dertlere dermandır serin suyumuz,
Bellidir her yerde güzel hüyumuz,
Ne yazık ki ağaçsızdır köyümüz.*

*Batısında hüyük gibi yığılması
Orda yaşar atilerin hülyası
Duvarları kerpiç, taştır binası,
Oturmaya münasiptir köyümüz.*

*Üç pınarı vardır biri umumî
Bakarsın karşıdan gelir bir huri
Dinleri Muhammed, İmamı Ali,
Ne yazık ki tarihsizdir köyümüz.*

*Yaz gelince koyun kuzu meleşir
Çiftçileri tarlalarda dolaşır
Çocuklar elinde sümbül böleşir
Gülü burcu burcu kokar köyümüz.*

*Çiftçisi çok amma yeri pek dardır,
Malatyaya gitmek gayetle zordur
Hele ilkbaharda Kuru çay vardır
Yolsuzluktan perişandır köyümüz.*

Şendir Malatyanın köyleri şendir

Yarıda Kalan Tarihi Düğün

İsmet Paşa İlkokulu Öğretmenlerinden
Bedri Özbey

Özlü rivayetlere göre:

Aşiret Reisi (Mir Muhammed) sabah serinliğinde koca çadırının önünde kadife minderin üstüne oturmuş, bahar göreyleri ve tabiatın süslediği alanları vurguncasına seyrediyordu.

Vâdiler, tepeler, yücelen dağlar ona birer birer hâtıralar ilham ediyordu. Bu zümrüt sahalar, sedefleşen sular, coşan kuşlar, hep onun kırk yıllık iç özlemlerini dağıtan can yoldaşları idi.

Burcu burcu kokan lâleler, sümbüller, sıcak kaval sesleri, şu sâf ve temiz yaylâ havası levent adamın ruhunu çeken ve bedîî zevkini okşayan varlıklardı.

Güneş daha yeni doğmuş; vâdiyi hafif bir sis bürümüş, obada sabahla uyanan bir civıltı yürümüş gidiyordu. Bütün bunlar yaylâlara has olan ezeli armağanlardı. Mir Muhammet gözlerini manzaradan manzaraya kaydırıyor, hayalden hayale dalıyordu. Eli şakaklarında şöyle düşünüyordu:

O, tam bundan kırk yıl önce Efganistanın (Gazne) şehrinde bir ak-raba geçimsizliği yüzünden yurdunu bırakarak Erzurum yaylalarına. Haymanalara ve nihayet Kâhta top-yazın serin yaylâlarda, kışın da ovalara inerek beraberinde getirdiği bir kaç Aşiret ailesiyle âdeta göçebe hayatına atılmıştı. Temiz hulyalarile, mert ve cömert ruhlariyle, kendilerini beğendirmiş ve sevdirmişlerdi. Hafıza koleksiyonunu biraz daha karıştırırken şöyle hatırlıyordu: Sevdirdiği birçok yaranları, aziz dostlarını şurada burada mukadderatına göre kaybetmiş, aile efradından bir kısmını bile şu yarım asra yakın zaman içinde kara topraklara birer birer gömmüştü. O zaman kendisi daha ne kadar dinç, ne kadar gençti.

O pehlivan yapılı, sağlıklı, neşeli bir adamdı. Kurduğu aile ocağı "Büyüğe saygı, küçüğe sevgi, düşküne yardım" törelerine dayanıyor. kadına da geniş bir hak ve serbestiyet veriyordu. Bu yuvada düzen dirlik ve mutluluk esastı. Bu yalnız A-

*Köyümüz bunlardan bir gonca güldür
Bizim halimizi Başkente bildir:
Kazalığı arzeyliyor köyümüz.
Varolsun İnönü, anlar özüümüz
Hükûmet her zaman yapar sözüümüz,
İrfan ocağıyla doldu gözüümüz*

İlçeliğe mümasiptir köyümüz.

*Ank Alim! Söyle, lâfın bitmesin
Köyümüzün bülbülleri ötmesin.
Bana sebep olan olup yetmesin.
Yaktı beni kül eyledi köyümüz...*

şiret beyinin çadırına evine münhasır değil, başında bulunduğu obanın da yasası idi. Bunun için kısa zaman da bu bölgelerde nüfuz sahibi olmuş, şeref kazanmış, Devlet ve halkça hürmet görerek ağırlanmışlardı.

(Mir) onun memleket yadigârı idi. Doğudan getirdiği aile imtiyazı idi. Bu havalide o çağlarda böyle bir ünvan yoktu. Mirlik ecdadının verdiği bir soy sembolü idi. Dört yiğit oğlu, levent bir kızı ve her alanda kendisine denk olan fedakâr sadık bir eşi vardı. Acılarını, saadetlerini beraberce paylaşır dert ve sevinç ortağı olurlardı .

Aşiret beyi şu lâhzada derinlere dalmış hayatın bu bir sürü safhalarını düşünüyor, görüyor ve içinden hayalliyordu .Bir aralık yamaçlarda gözlerine bir karaltı takıldı, silkindi, gözlerini oğuşturdu. Yüzünü kaplıyan nuranî sakalını sıvazladı. Hayatın ezici çarkında aşınan yorgun alnını okşadı, içini çekerek tekrar karşılara dikkatle baktı, görünen manzara tamamiyle onu ciddileştirdi.

Birkaç Atlı, dolu dizgin geliyor. Bu geliş olağanüstü bir olayın vukuunu sızdırıyordu. O, misafire alıştı, çadırının bir yanı konuklar içindi. Obası bugün yüzlerce konukla ağırlıyacak halde idiler. Çok şükür yiyecek içecekleri de boldu. Hemen hazırlıklar başladı. Döşekler serildi, yastıklar sıralandı, adamları dizildiler, misafirler de çadırın önüne gelmişlerdi. Çadıra alındılar ,hoş beşten sonra süvarilerden biri şöyle diyordu:

— Baba yeriniz müsait mi, Bağ - dat seferine gidiyoruz; bu akşam bir kaç yüz ath ile bir de Hükümdarımı-

zın Nedimi var. Sizde misafir kalacaklar. Arkamızdan geliyorlar.

— Evlât Tanrıya şükür, yerimiz de var yiyeceğimiz de. Hoş gelenler safalar getirdiniz azizler. Tanrı misafirine hiç yer olmaz mı?.

Misafire hürmet ve hizmeti şiar edinen Mir Muhammet ve Aşiret efradı, çarçabuk hazırlandılar. Büyük sevinçler göstererek konuklarını güller yüzle karşıladılar. Hünkârın mümessili Nedim ve ağırbaşlı bir arkadaşı özel yerlerine, Aşiret başkanının çadırına, diğer süvariler de obanın muhtelif çadırlarına yerleştiler. Konuklar şerefine davullar gürlemeğe, zurnalar tiz sesleriyle ortalığı çınlatmağa başladı. Halâyalar hora tepmeleri, coşkunluklar yaylâyı titretiyordu. Nedim memnundu .Burada gördüğü düzen ve dirlikten, gösterilen konuk severlik hareketlerden ziyadesiyle hoşlanıyordu. Bu aileye ve Aşirete karşı gittikçe sempati ve saygı göstermeğe başlamakta idi.

Artık güneş yavaş yavaş çekiliyor. Nerde ise akşam olacak. Çadırlara sürülerle hayvanlar geliyor. Koyunlar ,keçiler, inekler, katırlar obada âdeta yeni bir kargaşalık yaratıyordu. At kişnemeleri, tepinmeleri, koşuşmaları, bugün daha artmıştı. Şimdiye kadar buralarda kalabalığın bu derecesi görülmuş değildi!.

Mir Muhammedin çadırı önünde duran yüzlerce simsiyah keçi, yavrusunu görmek için bağışıyorlar, yavruları da ağıllarında incecik sesleriyle sızlanıyorlar. Evin biricik kızı (Türkü Cevher) kollarını sıvamış, omuzlarını kaplıyan bölük bölük sırma saçlarını arkada telkâri gümüş kemerinin altına yerleştirerek işine

hazırlanıyordu. Onun selvi boyu, Melek yüzü ve müstesna varlığı dillerin destanı olmuştu. O yayla yıldızı ve koca Aşiretin biricik övünülecek varlığı idi.

Bu zeki kız, işe derhal koyulmuş, kucakladığı keçi yavrularını annelerine atıyor, emzirmelerini temin ediyordu. Emenleri tekrar kucaklıyarak ağıla alıyor ve bu işi büyük bir sürat ve intizamla başarıyordu. Bu kadar benzerli mahlûkları nasıl seçiyor, ne suretle beceriyordu? Bu cidden mühimdi. İnce bir zekâ ve kavrayış olmasaydı bu iş yapılamazdı.

Çadırın bir kenarına kadife minderlere gömülen Nedim ve arkadaş hayret ve dikkatle manzarayı temaşa ediyorlardı. Ay yeni doğmuş kızın tunçlaşan yüzü, levent yapışı gittikçe iyi seçiliyor, emsalsiz bir harika oluyordu.

Sıhhatli, neşeli, nazlı olan bu kız ancak Hünkârın sarayına yarasırdı. Bu asil ruhlu yıldız, kimbilir Haşmetmeap efendimize zevce olunca ne kadar uğur getirecek, ne kadar mutluluklar yaratacağı?.. Bu da Nedimin son arzusu idi.

İş bitmiş, "Türkü Cevher" elini yüzünü yıkayarak çadırına çekilmişti. Gece epeyce geçmiş, artık misafirler istirahat edeceklerdi. Uyku zamanı da gelmişti. Bütün tertibat yerinde idi. Nöbetçiler, bekçiler sıra sıra gezerlerken obada düdük seslerinden başka çit yoktu...

Sabahleyin erkenden uyanan oba halkı göreneklerine uyarak misafir hizmetlerini ve gündelik işlerini düzenlemeğe koyulmuşlardı. Bir kaç saat sonra hareket var, askerler de

vazifeleri başında Nedim de uyanmış sağı solu seyrediyordu. Yine, akşamki gibi genç kız davar emziriyor, annesiyle ineklerini sağmağa hazırlanıyordu.

Bir aralık annesi bağırdı: A!.. A!.. başıma gelen!.. İneklerimizde damla süt yok. Kızım bu ne iş bu ne hal?!.. Hepsi de böyle! Sanki sütleri kurumuş.. "Türkü Cevher" anne, Anne. Büyüklerimizin kalblerinde şüphe ve karşılıklar girerse ineklerimizin sütü de işte böyle çekilir.

Nedim genç kızın bu târizkâr sözünden büyük bir mâna ve sonuç çıkarıyordu. Yürekerinin sırrını da sezmiş ve bulmuştu. Mir Muhammed çağırdı ve elini uzatarak "Kızını zı Tanrı buyuruğu ile Haşmetmeap hazretlerine zevceliğe istiyorum, bu ciddî bir arzu ve katî kararımızdır." Mir Muhammet bu ânî karara şaşmıştı.

— Efendimiz, müsaade buyurun ailece konuşalım neticeyi size arzederim. Hem, siz bir sefer üzerinde bulunuyorsunuz, Hünkâr Hazretleri ordunun başında Bağdada gidiyor. Bu iş nasıl olacak?

Nedim ilâve ediyordu:

— Siz ona karışmayınız. Seferden dönünce inşallah kerimenizi alır götürürüz. İhtiyar:

— Peki peki hele çoluk çocukla bir danışma yapalım, olur hayırlısı bir evlât değil mi veliniyetimize feda olsun!..

Çadırda hazin bir hava esiyordu. Yüzlerde sonsuz üzüntüler, yüreklerde hudutsuz elemeler beliriyor ve dolaşıyordu.

Hepsi ister istemez razı olmuşlardı. Yalnız genç kız bu işe candan

itiraz etmiş ve bu teklifi kabul edemeyeceğini yalvaran sesile anlatmıştı.

Onun mâsum mütalâası şu idi: (Ahali Padişaha nasıl canını verir. Milletin babası yerinde ve yaşını başını almış olan bir ihtiyara genç ve körpe bir kız ne suretle eş olabilir Bu haksızlık ve adaletsizliktir. Halk malına canına göz koyan bir hükümdarın vefa ve bekası nice beklenir. Varmam!.. Varmam! Eğer beni zorla alacaklarsa Tanrı canımı alsın.

Nedim acele haber bekliyor. İhtiyar da kızarak ölürdüm yine seni vermezdim, fakat Devlete, Nedime ve koca bir orduya karşı koyamam anladın mı Cevher !.

Mir Muhammet üzgün bir kalble müsbet haberini Nedime kavuştururken. Nedim ve arkadaşı sevinçlerinden yerlerinden fırlamışlardı. Bu aziz haber kimbilir onlara ne kadar ağır ırmaganlar ve yüksek payeler getirecekti?!

Misafirlerin bu içten sevincini gören ev sahibi ne kadar üzüntü duyuyor, kendi kendine: "Yazık bunlar da Ümera olacaklar. Biz yuvamızda bu haksız işe yas bağlarken onlar da Hünkârdan iltifat görecekler diye çılgınlara dönmüşler."

Varsın varsın bu işte böyle gitsin: Hele önümüzde epeyce zaman var. Zora güç getiremeyiz. Emir فرمان onların. "Gün doğmadan neler doğar."

Dördüncü Murat, kuvvetli ordusile sel halinde Bağdada doğru akıyordu. Tarihî Fıratı gördüğü zaman sevinç ve heyecanından: (Esbimiz abı Fıratı geçer inşallah.) şii-rini icat ederken Vezir de Hünkârı-

na: (Abimevlüdü Halilden içer inşallah!) naziresini yaratarak Fıratı geçeceklerini, Urfada Halilülrahman suyundan içeceklerini ve hattâ koca Bağdadı da elde edeceklerini müjdelar gibi idi.

Günler durmadan geçiyor. Zaman ve saatler birbirini kovalıyor, Osmanlı Ordusu her tarafta kollar halinde Bağdada doğru yürüyor, yer yer yerleşiyorlardı.

(Mir Muhammet) çadırından ayrılan kuvvetler de Urfada Orduya iltihak ediyordu. Bu muazzam sefer belki yarın tarihte şanü şeref yaratacak bir başarı olacak. Osmanlı Ülkesine Abbas oğullarının asırlarca hükümet merkezini teşkil eden Bağdad da katılmış bulunacak. Bu bir tahmin değildi, belki hakikatti. Gerçekten Bağdat alındı. Türk çocukları kılıçlarla, serhat göğüsleriyle sarsılmıyan azim ve imanlarla bu seferi, bu tarihî savaşı da başardılar ve zaferi kazandılar. Bağdad alındı. Muharebe bitti, memlekette günlerce zafer şenlikleri yapıldı. Herkes seviniyor. Her aile içinden memnun. Yalnız tek bir kalp ürküyor, bir ruh üzülmüyordu. O da başkaları gibi Bağdat fethine seviniyor, el çırpıyor, yalnız istemediği uğursuz bir işe içten nefret ediyordu. O talihsiz insanda bedbaht Türkü Cevherdi.

Zavallı genç kız şu geçen zaman içinde Tanrıya ne kadar yalvarmış, ne kadar gözyaşları dökmüştü. Akan sulara, uçan kuşlara, dağlara, taşlara kadar, yer yer derdini anlatmış, içinin sonsuz ıztıraplarını açmıştı. Bunların hiçbirisi fayda vermemiş, mukadderat, alın yazısı ona

âkibet korktuğu ve istemediği hazin sonucu getirmişti.

Bağdat seferinden payitahtına dönen Hünkâr, Bağdat zaferinin verdiği sarhoşlukla mesafeler kat ederken, medhî senasını has nediminden işittiği aşiret beyi kızının ulvî hayalile başbaşa yaşıyor ve getirilmesi için tedbirler almış bulunuyordu.

Diyarbakır yoluyla dönen Hünkâr, Nedimi ve yanına verdiği yüz kadar atlı ile Urfadan Kâhtaya yola çıkarmış ve başarılar dilemişti.

O tarihlerde Hükûmet Kâhta kalesinde bulunuyor. Kale daha marmur günlerini yaşıyordu. Nedim Kâhta topraklarında parlak bir istikballe karşılaşılıyor ve gene üstün bir hürmet ve hizmete mazhar oluyordu. Nedimin ilk işi vakit kaybetmeden tertibat alarak (Mir Muhammet) kızını koca Bağdat fâtihinin müstakbel zevcesini getirmek plânı oluyordu. Her şey hazırdu. Kızı getirecek adamlar, hükûmet mümessilleri, bir name ile yaylâlarda çadırda kalan Mir Muhammede doğru yol alıyorlardı. İrade çıkmış. "Bu kız derhal gelecek,, Son sözde bu oluyordu.

Mir Muhammedin çadırında derin bir sessizlik, hazin bir ümitsizlik başgöstermişti. "Tuh... Encamı oldu. Ne demeli, ne yapmalı. Yazık Padişaha ne diyebiliriz. Bu iş olmalı idi. Suç kimde? Bu vebalı kim çekecek?.." Bu niyazkâr serzenişler de zavallı ihtiyarın ümitsiz yorumları idi.

Bütün obayı sonsuz bir keder bürümüş gidiyor, kimi bu işe sevinmek gerek. Bu şeref her kula müyesser olur mu?.. Sultanın konağına konmak bu ele geçen devletlerden

midir? Bazıları da başına çalınsın o sarayları çok işitiyoruz girenin çıkının hesabı yok. Kim iflâh olmuş ki kızımız da gün görsün. Lüzumu yok bu rütbenin.

Hükûmet mümessili acele ediyordu. Mir Mumahhet kararını vermişti. O sözünden dönmeyen adamdı. İrade ve hareketleri vakurane ve hakimane idi.

Haydin çocuklar! Yola gideceksiniz. Çabuk... Çadırda bir kargaşalık, sarmaş dolaş ve hiçkırıklar.. Bana yazık değil mi. Bana acıamaz mısınız? Vebalimi kim çekecek? Bu da genç kızın en son sözü idi. (Vebalini çekecek birçokları var. Başta Hünkâr, Nedim, Mümessil ve daha kimler).. Bu da Hasan Kotun ton sesi idi.

Yola çıkıyorlardı. Levent Türkü Cevherin melek yüzü sararmış gözlerin çevresi halkalanmış, sırma saçlarını bir örgü yaparak üç etekli entarisini (zıbının) ensesine doğru koymuş ve saklamıştı. Pembe dudaklarında uçuk bir açıklık, yüksek alnında besbelli bir kırgınlık ve hilâl kaşlarında ümitsizlik çatıklığı, şeh-lâ gözlerinde ise bâriz bir melâl okunuyordu. Sıcak sesi şu anda ne kadar ezgin ne kadar yanıktı. O artık bir insan değil, bir melek olmuştu.

Yollarda konuşuyor. Küçük kardeşleri Mehmet Çelebi ona can yoldaşlığını yapıyor. Epeyce kalabalık bir kafiye halinde yürüyorlar ve Kâhta yolunda mesafe kesiyorlardı.

Nedim Kalenin burcunda mustuluk salığı getiren elçiye bahşışlar verirken geldikleri yolu ve semti öğrenmeğe çalışıyordu. Onun tek arzusu levent kızı alarak Haşmetmeaba

kavuşturmaktı. Acaba bu dileği yerine gelecek miydi? Ona ne kadar yalvarmışlardı bu işten vazgeçsin. Saraylara kızımız yakışmaz, daha yaşı küçüktür. Yabanî gibidir. Bece-remez. Ne dedilerse yok, yok. Beni kızdırmayın alimallah altüst ederim. Bu da zavallı reâyaya son iyiliği idi.

Karşıda Kale görünüyor. Türkü Cevher dindar faziletkâr bir ailenin evlâdıdır. O Mevlâsına durmadan yalvarıyor. O artık insan oğlundan bir şey ummuyordu. Dayandığı mânevî kudrette teselli buluyordu .

O abdest alacaktı. Akan çeşmenin kenarında duruyor, arkadaşları da bir kayanın arkasında onu bekliyorlar. Abdestini alıyor iki rekât namazını kılıyordu. Buradan da giderse belki bir daha da o lâf dinlemiyen taş yürekli adamların pençesinden kurtulmıyacaktı. Secdeye dalıyor, yüzünü Atebei Uluhiyete çeviriyor. Yüreğinde bir ateş, ruhunda şu anda sonsuz bir vecit ve hassasiyet var. Mevlâyâ karşı o kadar yalvaran bir yüzü var ki şimdiden sanki mazlum bir insan değil, âdeta mâsum bir melek olmuştu .

“Tanrım canımı al.., elleri havada, ağlıyan gözleri Allahta, hıçkıran yüreği de bu fânî dünyadan göçmektedir. Secdeye öyle vardı ki o artık Leylâsına değil, Mevlâsına kavuşan meşhur Mecnun gibi ebedî uykusuna dalmış ve bir daha uyanmıyacaktır.

Beklediler, beklediler. Türkü cevher gelmedi ve ses çıkmadı. Kardeşi yanına yürüdü. Ne görsün! Yaylâ perisi levent cevher yerde yüzükoyun düşmüş ve öyle bir âleme dal-

mış ki, onu ayıktırmak artık mümkün değil. Dikkat ediyor, yerlerde gözyaşları izleri, kutsal duyguların ilâhî havaları ve nihayet cansız yatan masum ve mür’at almıyan şehit kız kardeşi.

Kalk baci kalk! Sana yalvarırım kalk!.. Bu heriflerden gene azar işitmiyelim, ne oldu ki, sana böyle? Türkü cevheri kucaklıyor, yüzüne elini götürüyor. Çoktan gitmiş. Buz gibi vücudu Tanrıya yalvaran açık elleri insanlara nefret atan solgun yüzü. Ah şimdi nekadardı acıklı, ve hazine. Vah! Vah!.. Benim biricik kardeşim. Nazlı bacım. Uğursuzlar. Müratları olsun gelsinler, şu ölüyü Padişahlarına mı, nedimlerine mi, kime götüreceklerse götürsürler?!..

Diğer arkadaşları da ağlama ve feryat sesile koşullar ve acıklı manzarayı görünce hepsi şaşmışlardı. Şimdi bu derenin kenarında iki kardeş. Biri zulme kurban giden cansız zavallı kızcağız. Diğeri de, murat almıyan ve kazaya kurban giden talihsiz kızın yaralı kardeşi. Biri ne kadar masumsa, diğeri de o derecede günahsızdı.

Kara haberi işiten nedim beyninden vurulmuşa döndü. Canım bu nasıl olur? Kim öldürdü? Kim yaraladı? Kim zehir içirdi? Nedim ateş püskürtüyor. Kimin ne haddi.

Kızcağız kaza ecelile gitmiş. Sizin verdiğiniz öldürücü zehirle. Sebebi sizsiniz. Ne arıyordunuz, bu azvallılardan.

Tuh!.. Tuh!.. Şimdi veliyi nimet haşmetmeab efendimize ne cevap vereceğiz. Alimallah canları da ne kadar sıkılacak.

Şehir Haberleri

KURLAR:

Halkevimiz tarafından İsmetpaşa, Fırat ilkokulları ile ceza evinde dörder ay devam etmek üzere 3 Türkçe okuyup yazma kursu açılmıştır. 1-12-945 den itibaren bu kuslara, gündüzleri çeşitli sanatla uğraşan gençlerimizin yüzlercesi devam etmektedirler.

TEMSİLLER:

Temsil heyetimiz tarafından özel idarece mühim tadilatı ve mobilya eksikleri ikmal edilen biricik sine-mamızın açılış töreninden sonra (Yanlış yol) piyesi muvaffakiyetle temsil edilmiş ve aynı piyes fabrika binasında da tekrar edilmiştir.

KONFERANSLAR:

Muhtelif konular üzerinde on beş günde bir tertip edilen seri konferansların verilmesine 15-12-945 tarihinden itibaren başlanmıştır. İktisat ve Türk dili hakkındaki ilk konferansları öğretmen Bayan Melâhat Sezener, (Modern kimyada atom bom bası) konusunda üçüncü konferansı kimya öğretmeni Nejat Tunçok vermişlerdir. Bu konferanslar yüzlerce dinleyici tarafından artan bir ilgi ile takip edilmiştir.

Kâhta Hükûmet merkezinde büyük telâş ve heyecan vardı. Cenaze hazırlıkları, tabutlar yapılıyor, tekbir ve ilâhiler yeri göğü deliyordu. Bu artık alelâde bir ölü değil. Bir padişah sözcüsü ve bir saray mensubu idi. Ona şahane bir cenaze töreni hazırlamak gerek.

Kara bir tabutun içinde genç ve şehide Cevher ebedî medfenine rahmet niyazları arasında tevdi edilir-

AİLE TOPLANTILARI:

Sık, sık yapılmakta olan aile toplantılarının beşincisi çeşitli eğlencelerle çok rağbet kazanmış ve geç vakitlere kadar devam etmiştir.

ATLETİZM MÜSABAKALARI:

İlık bir ilkbahar havası içinde birinci ve ikinci atletizm müsabakaları yüzlerce atletin iştirakile ve halkımızın coşkun tezahürleri arasında yapılmıştır. Derece kazanan sporcular çeşitli mükâfatlarla taltif edilmişlerdir.

AV GEZİLERİ:

Ayda bir defa civar köylere yapılmakta bulunan av gezilerine avcılarımız tarafından mühim miktarda tavşan, keklik, çulluk, yabanî ördek ve kaz avlanmıştır. Bu gezilerde köylülerimizle, çeşitli konularda faydalı konuşmalar yapılmıştır.

HALKODALARİMİZ:

Geçen sene ve bu sene ilimiz dahilinde açılmış bulunan Halkodalarından 34 ünde bina inşaatı hızla devam etmektedir. Bunlardan Eskimalatya, Doğanşehir, Hasaңelebi Halkodalarının açılış töreni merkezden davet edilen kalabalık heyetler huzurile yapılmıştır.

ken. Sarayda vuslat sevdasile mecnunlara dönen koca Bağdat fatihi de Allahım niçin bu kadar geç kaldılar. Alimallah ihsanım yerine gadebime uğrayacaklar. diye kükriyerek sabırsızlanıyordu.

S O N

NOT:

Bu türbe: halen eski Kâhta mezarlığında (Türkücevhre) adıyla küçük bir hücre içinde yatır olarak kalmaktadır.

R. Ö.

miştir. Bu sene açılması teklif edilen beş Halkodasının üçünde de inşaat faaliyeti yurtsever köylülerimizin kıymetli yardımları ile bir hayli ilerlediği haber alınmıştır.

İNÖNÜ İLKOKULU:

İnönü bulvarı üzerinde özel idare tarafından yaptırılmakta bulunan İnönü İlkokulunun açılma töreni bu ders yılı başında yapılmış ve yüzlerce öğrenci yeni okullarına devam başlamışlardır. Kıymetli Vâlimizin değerli eserlerinden birisi bulunan bu modern bina, depreme mukavim bir şekilde, sekiz dersaneyi, dört idare odasını, yemek, istirahat, konferans salonlarını ihtiva etmekte olup özel idareye 300.000 liraya mal olmuştur.

FABRİKA İLKOKULU:

Malatya bez ve iplik fabrikaları Türk anonim şirketi tarafından verilen ödenekle fabrika civarında bu

günkü ihtiyaçları karşılayabilecek bir şekilde yeni bir ilkokul binasının inşasına başlanmıştır. Bu okul inşaatı da bitirildiği takdirde okuma çağında bulunan 7000 çocuğumuzun 6000 ni ilk tahsillerine devam imkânını bulmuş olacaklardır.

ORTA TİCARET OKULU:

946 senesi zarfında tedrisata başlanılmak üzere gereken binası hamiyetli halkımız tarafından temin edilen orta ticaret okulu, açılarak derslere başlanmıştır.

DARENDE ORTA OKULU

Darende halkının kıymetli yardımları ile binası ve bir senelik bütün masrafı temin edilen Darende orta okulu sene başından itibaren açılmıştır. Bu suretle Arapkirden maada ikinci bir İlçemiz de orta okula kavuşmuş bulunmaktadır.